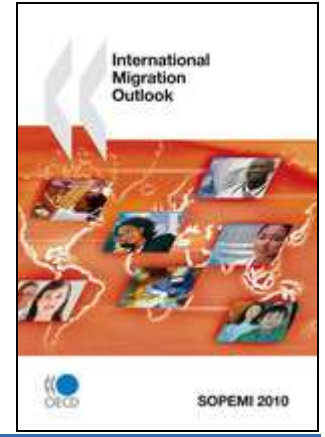

OECD Multilingual Summaries

International Migration Outlook: SOPEMI 2010

Summary in Turkish

Uluslararası Göç Görünüm Raporu: SOPEMI 2010

Türkçe Özet

- Uluslararası göç, ekonomik darboğaz koşullarında işgücüne olan talebin azalmış olmasına rağmen OECD üyesi ülkelerin politik gündeminde üst sıralarda yer almaya devam ediyor. Bu yıllık yayında OECD ülkelerindeki politikalar ve göç hareketlerindeki son gelişmeler analiz ediliyor. Son on yıl içinde çalışma yaşındaki nüfusta görülen değişikliklere göçün katkısı ve önümüzdeki on yılda çalışma yaşındaki nüfusun artmasının teşvikinde öngörülen seviyelerde göç alımlarının rolü ele alınıyor. Ayrıca, uluslararası öğrenciler konusuna da odaklanılıyor ve ilk kez bu öğrenciler arasında okullarını bitirdikten sonra ev sahibi ülkelerde kalma oranlarını hesaplama girişiminde bulunuluyor.
- Bu yayında ayrıca, göçmenlerin giriş, kalış ve işgücü piyasasına katılımını düzenleyen yeni yasalar dahil olmak üzere, göç politikalarında uygulamaya konulan başlıca değişiklikler de inceleniyor. İşgücü piyasasının ihtiyaçları ve puan tabanlı sistemlere göre seçimli olarak göçmen alımı, bunun yanı sıra göçmenlerin entegrasyonunu kolaylaştırıcı önlemler açıklanıyor. Sınır kontrollerini artırmak ve kayıtdışı göçle mücadele için uluslararası işbirliği ayrıntılı olarak inceleniyor.
- Ekonomik krizin işgücü piyasasında göçmenler için yarattığı sonuçlar, cinsiyet, istihdam alanları ve farklı sözleşme türleri ile ele alınan dönemde yerli ve yabancı nüfusların demografik dinamikleri dikkate alınarak inceleniyor.

*Uluslararası Göç Görünüm Raporu 2010,
OECD ülkelerine göçmen girişlerinde biraz
azalma olduğunu gösteriyor...*

Yabancı uyrukluların daimi kalıcı kategorisine girebilecek yasal göçü ortalama %11 artış görülen beş yılın ardından 2008 yılında (yaklaşık 4.4 milyon) ilk kez düşerek %6 azaldı. Ancak bu düşüşün çoğu sadece birkaç ülkedeki azalmadan kaynaklanıyor ve ayrıca 2007 yılının yüksek seviyelerdeki hareketlerinin bir yansımasını oluşturuyordu. Bununla birlikte, OECD ülkelerinin çoğunda ekonomik kriz sonucu göçlerin azalmasıyla, göç dalgasındaki düşüş 2009 yılında da devam etti.

*...ve bu en çok serbest dolaşım kapsamındaki
ve ailevi göçlerde görülüyor.*

Serbest dolaşım bölgeleri içindeki göçler, 2008 yılında OECD içerisinde toplam göçün yaklaşık %25'ini,

Avrupa'da ise %44'ünü oluşturdu. Norveç, İsviçre, Avusturya ve Danimarka'da bu tür göçler toplam göçün yarısından fazlasını oluşturuyor. Avrupa ülkeleri arasında, Portekiz, İspanya, Britanya ve İtalya 2008 yılında önemli miktarda işgücü göçü alan ülkeler olup, daimi türden göçmenlerin %20 ila 30'unun işle ilgili nedenlerle giriş yaptıkları görüldü. Japonya ve Kore dışındaki yerlerde, daimi türden göçmen girişleri arasında ailevi göçler ağır basmaya devam ediyor. Ailevi göçler (%65 oranıyla) ABD ile Fransa ve İsveç'te ağır basmaya devam ediyor.

Geçici göçler önemli yer tutmaya devam etmekle birlikte, ekonomik krizden etkilendi...

Geçici göçler 2000'li yılların ortalarından beri artıyordu, ama 2008 yılında azalmaya başladı. Ancak bu düşüş en çok geçici işçi göçü programlarında kendini gösterdi. Dört yıllık istikrarlı bir artışın ardından %4'lük bir düşüş yaşanarak 2008 yılında OECD ülkelerine 2.3 milyonun biraz üzerinde geçici göçmen işçi geldi ve bütün işaretler bunun 2009 yılında daha da azalacağını gösteriyor. 2008 yılında mevsimlik işler, tatil çalışma programları ve şirket içi transferlerde hep artış görülürken, diğer kategoriler - büyük ölçüde sabit süreli işgücü göçü - geriledi. Geçici göçler de ekonomik krizden etkilenen göç kanallarından biri oldu.

...ancak, ilticacıların sayısı artmaya devam ediyor.

OECD ülkelerinde iltica başvuruları 2006 yılından beri artıyor. 2008 yılında, 39 400 başvuruyla ABD en büyük alıcı ülke olup, ardından hepsi toplam 30 000'in üzerinde başvuru alan Fransa, Kanada, Britanya ve İtalya geliyordu. Kişi başına düşen başvuru sayısı bakımından başlıca alıcı ülkeler, Norveç, İsveç ve İsviçre'dir. İlticacıların geldikleri ülkeler arasında en önemlileri ise, Irak, Sırbistan ve Afganistan'dır.

Artan uluslararası öğrenci göçleri kısmen daimi oturma yol açıyor.

Genel olarak, uluslararası öğrencilerin sayısı 2000-2007 yılları arasında iki katın üzerine çıkıp 2 milyonu aşarken, öğrencilerin gittikleri başlıca ülkeler ABD, Britanya, Almanya, Fransa ve Avustralya idi. En büyük yüzde artışı Yeni Zelanda ve Kore'de görülürken, bunları Hollanda, Yunanistan, İspanya, İtalya ve İrlanda takip etti. OECD ülkeleri için uluslararası öğrenciler yüksek nitelikli göçmen işgücünün potansiyel kaynağı olup, OECD Uluslararası Göç Görünüm Raporu 2010'da ilk kez bunların kalma oranlarını - öğrenci vizelerini uzatmayanların statü değişikliklerini analiz etme girişiminde bulunuyor. Bu yöntemi kullanarak hesaplanan kalma oranları %15 ile 35 arasında değişmekte olup ortalama oranın %21 olduğu görülüyor.

Öğrencilerin geldikleri ülkeler arasında Çin'in oranı %10 olurken, Polonya, Hindistan ve Meksika bu oranın yarısından azını temsil ediyor.

2008 yılında öğrencilerin geldikleri ülkeler sıralamasında Çin, Polonya, Hindistan ve Meksika'nın en başta yer aldığı ilk 20 ülke tüm uluslararası öğrencilerin yarısından fazlasını oluşturuyordu. 1990'ların sonunda görülen hareketlerle karşılaştırıldığında, en büyük artış Kolombiya, Çin, Romanya ve Fas'tan gelen öğrencilerdeydi. Ancak, Filipinler ve Rusya Federasyonu'ndan gelen öğrencilerin sayısı ise 2000 yılından beri düşüyor. Diğer Avrupa ülkelerine giden Polonyalıların sayısı 2008 yılında da yüksekti.

Son yıllarda birçok OECD ülkesindeki nüfus artışının çoğu - ve çalışma yaşındaki nüfusa katılanların önemli bir bölümü - uluslararası göç sonucu oldu.

Göç oranları mevcut seviyelerde devam ederse, OECD ülkelerinde çalışma yaşındaki nüfus, 2000-2010 yılları arasındaki %8.6'lık artışa kıyasla, 2010-2020 yılları arasında %1.9 oranında artacak. 2003-2007 yılları

arasındaki nüfus artışının %59'u göç sonucu oldu. Göçmenler çalışma yaşındaki nüfusa yeni katılanların üçte bir kadarını oluşturmakla beraber, çocukların ve daha yaşlı göçmenlerin de gelmesi bu oranı azaltıyor. Sadece Fransa, ABD ve Yeni Zelanda'da nüfus artışının ana itici gücünü doğal artış oluşturdu. Bazı ülkelerde - güney Avrupa, Avusturya ve Çek Cumhuriyeti'nde - nüfus artışının yaklaşık %90'ı göç sonucu oldu.

Ama yine de istihdam artışında daha büyük pay sahibi, uluslararası göçten çok, yerli nüfusun istihdam oranlarındaki artış oldu.

Genel olarak, istihdam artışının %51'i yerli nüfusun istihdam oranındaki artışlardan kaynaklanmakta, %39'u ise uluslararası göç sonucu olup, bu oranlar OECD ülkeleri arasında büyük farklılıklar göstermektedir. Esas olarak yerli işgücünün daha fazla seferber edilmesi sonucu istihdam artışı görülen yerlerin çoğu, Danimarka, İsviçre ve İsveç gibi görece yüksek (%75 üzeri) istihdam oranlarına sahip olan ülkelerdir. Tersine, Britanya dışında, istihdam artışının büyük oranda dış kaynaklardan geldiği ülkelerin istihdam oranları OECD ortalamasının altındaydı.

Bu yılın raporunda göç politikalarında yapısal ve kurumsal gelişmeler gözden geçiriliyor...

Yüksek nitelikli göçmenlere odaklanılması ve bu kapsamda puana dayalı sistemlerin kullanılması (Danimarka, Britanya ve Hollanda'da olduğu gibi) ve de arza bağlı sistemlerde daimi programlara iş teklifi alan başvuru sahiplerinin tercih edilmesine doğru kayma (Avustralya ve Kanada) devam etti. Bir ülkede (İsveç) göç tüm beceri düzeylerinden göçmenlere açık olmakla beraber, diğer ülkelerde düşük vasıflı göç sadece bazı mevsimlik çalışma programlarında bu şekildeki geçici göçe başvurulmasının tercih edildiği değişiklikler ile (Avustralya ve Polonya) açıldı.

... ve bu çerçevede entegrasyon ve vatandaşlık politikaları değerlendiriliyor.

Aile birleşme politikalarındaki değişiklikler, oturma ve gelir şartları gibi kısıtlayıcı kriterler getirmeye eğilim gösterdi. Aile birleşmesi ve vatandaşlık için dil ve yurttaşlık bilgisi testlerine başvurulması yaygınlaşmaya devam ediyor.

Bazı değişiklikler özel olarak mali krizle bağlantılı olabilir.

2008-2009 yıllarında, bir dizi yeni göç politikası girişimleriyle amaçlanan ekonomik krizin yarattığı sorunlarla baş etmekte. Bir dizi OECD ülkesinde işgücü göç kanalları yakından incelendi ve kabul ölçütleri yeniden gözden geçirildi. İşsiz göçmenlerin geçici izinlerinin uzatılmasına olanak tanımayan hükümler kabul edildi (İspanya ve İrlanda), ve dönüşleri için yardım sağlandı (İspanya, Japonya ve Çek Cumhuriyeti). Bazı kotalar indirildi (İtalya, Kore, İspanya ve Avustralya).

Raporda OECD ülkelerinde ekonomik krizin göçmenlerin istihdamı üzerindeki orantısız etkisi ele alınıyor.

2008-2009 yıllarında işsizlik oranlarındaki artış hemen tüm OECD ülkelerinde göçmen işçiler arasında yerli işçilere oranla daha yüksekti. Aynı şekilde, OECD ülkelerinin çoğunda istihdam oranlarındaki düşüş göçmen işçiler arasında yerli işçilerden daha fazla oldu. Ancak bunun etkisi göçmenler arasında katılım oranlarının artmasıyla biraz dengelendi. Hemen tüm OECD ülkelerinde kriz sırasında toplam yerli işçi sayısı azalırken, bazı ülkelerde toplam göçmen işçi sayısında önemli artışlar görüldü. Bu durumda bile, istihdam artışı ülkeye gelmeye devam eden göçmen işçilerin sayısındaki artışa paralel olmadı.

Göçmen gençler çok etkileniyorlar...

OECD ülkelerinin çoğunda, göçmen gençlerin istihdamında yerli gençlerden daha büyük düşüşler görüldü. (15-24) yaş arasındaki gençlerin istihdamındaki genel düşüş 2008 ikinci çeyreğini izleyen yılda %7 iken, göçmen gençler arasındaki düşüş bunun iki katı oldu. Ayrıca, göçmen gençler arasında işsizlik zaten yüksek olup, 2009 yılında ABD'de %15, Kanada'da %20 ve AB-15'te %24'tü. Gençlerin ve yeni gelen göçmenlerin işgücü piyasasına hızla entegrasyonu onların uzun vadeli entegrasyonunu belirleyen temel faktörlerden biri olduğu için, istihdam oranlarının düşük olması kaygı verici bir durum. Durgunluğun bir riski “yara izi bırakan sonuçlar” olup, yeni gelen göçmenler kısa bir süre içinde işe giremedikleri takdirde, işgücü piyasasında haksız yere işe yaramaz muamelesi görebilirler. Dil, eğitim, rehberlik ve çıraklık programlarının kriz döneminde güçlendirilmesi gereken çok önemli politik önlemler olduğu görülüyor.

...ancak göçmen kadınların durumu erkeklerden daha iyi oldu.

Göçmen kadınlar krizden erkeklerden daha az etkilendiler. Çünkü erkeklerin yoğunlaştığı (inşaat, imalat, finans) sektörleri krizden en çok etkilenen sektörler oldu. Belçika ve Macaristan dışındaki tüm ülkelerde, göçmen kadınlar arasındaki işsizlik oranı erkeklerden daha az arttı. Bazı ülkelerde, ailelerinin erkek fertlerinin gelir kaybını telafi için genellikle görüldüğü gibi, göçmen kadınların katılım oranında artış oldu.

Göçmenlerin işlerini daha kolay kaybetmelerine neden olan faktörler aynı zamanda aktif işgücü piyasası politikalarının onlara ulaşmasının daha zor olmasına da neden oluyor.

Raporda işgücü piyasasındaki son gelişmelerin göçmenler üzerindeki sonuçlarını belirleyen faktörler inceleniyor. Göçmenler daha ziyade ekonomik dalgalanmalara duyarlı sektörlerde çalışıyorlar, genellikle daha az güvenceli iş sözleşmeleri var ve daha çok geçici işlerde çalışıyorlar; bir işte çalışma süreleri genellikle daha kısa ve seçmeli işten çıkarmalara maruz kalabiliyorlar. Göçmenler, kamu sektörü iş programları ya da asgari çalışma süresi veya daimi sözleşme gerektirenler gibi, hak kazanabilmenin doğrudan veya dolaylı olarak ülkede bulunma süresine veya idari statüye bağlı olduğu bazı önlemlerin fiilen dışında tutulabiliyorlar. Raporda göçmenlerin istihdamı üzerinde uzun vadeli olumsuz etkilerin azaltılmasına yardımcı olabilecek politikalar için bazı alanlar tespit ediliyor.

İki özel bölümde güncel konular ele alınıyor...

Bu özel bölümler çok çarpıcı iki konuyu içeriyor. Birincisinde göç konusunda kamuoyunun nasıl oluştuğu inceleniyor. İkincisinde vatandaşlığı belirleyen faktörler ve bunun işgücü piyasasına etkisi ele alınıyor.

...birincisinde kamuoyu ve göç konusu ele alınıyor...

Bu bölümde son on yılda yapılmış bazı kamuoyu araştırmaları analiz ediliyor ve göç konusunda kamuoyunun oluşmasına dair yeni ampirik bulgular sunuluyor. Gerek göçün ekonomik ve kültürel sonuçları konusunda kanaatlerin şekillenmesinde, gerekse göç politikalarına ilişkin tercihlerin oluşmasında bireysel özelliklerin rolü değerlendiriliyor. Analizden çıkan ana noktalardan biri, göçün ekonomik ve kültürel etkileriyle ilgili inançların ülke sınırlarının göçmenlere açılmasına yönelik bireysel tutumları önemli ölçüde etkilediğidir. Göç ve göçmenlik politikası konularında kamuoyundaki tartışmalarda hâlâ genel olarak bu konuların medya tarafından nasıl işlendiği ve belirli sayıdaki kolektif inançların etkileri belirleyici oluyor. Nüfusun belirli kesimleri sadece bölüşüm sonuçları nedeniyle değil, başka şeylerin yanı sıra, kültürel farklılıkları nasıl değerlendirdiklerine göre de göçmenlik konusunda farklı konumlar benimseyebiliyorlar. Dolayısıyla, mesele kamuoyunda göçmenlik konularında mutabakat aranmasından çok, popüler inançların ve yanlış kavramların etkisinin sınırlanmasıdır. Bu bağlamda, göçmenlik politikalarındaki reformların göçün

ekonomik, sosyal ve kültürel etkilerinin kamuoyu tarafından daha iyi bilinip anlaşılmasını sağlaması gerekiyor. Bu amaca ulaşmak ise, uluslararası göçün boyutları hakkında daha fazla şeffaflık, bilgi ve karşılaştırılabilir uluslararası göç istatistiklerine daha iyi erişim sağlanmasını gerektiriyor. İlgili grupları ile yapılan düzenli ve açık tartışmalar ilgili araştırma bulgularına dayandırılmalıdır. Göçmenlik konularının medya tarafından objektif ve daha geniş olarak işlenmesi vasıtasıyla da kamuoyunun daha iyi bilgilenebilmesi sağlanabilir.

...ikincisinde ise vatandaşlığın işgücü piyasasında entegrasyona etkisi analiz ediliyor

OECD ülkelerindeki göçmenler arasında vatandaşlığa geçenlerin oranı çok farklılıklar gösteriyor. Göçmen yerleşimine dayalı ülkelerde hemen tüm yasal göçmenler ülkeye geldikten sonra on yıl içinde vatandaşlık kazanıyor. Avrupa'daki OECD ülkelerinde son on yıl içinde uzun süredir ülkede yaşayıp vatandaşlığa geçen göçmenlerin oranında artış oldu. Göçmenler arasındaki vatandaşlığa geçiş oranları göçmen gruplarına göre değişiyor. Hemen hemen bütün ülkelerde, düşük gelirli ülkelere gelen göçmenler arasında vatandaşlığa geçenlerin oranı genellikle yüksek gelirli OECD ülkelerinden gelen göçmenlerden daha yüksek oluyor. Aynı şekilde, göçmen kadınlar arasında geldikleri ülkenin vatandaşlığına geçme eğilimi erkeklerden daha fazla olup, bu yüksek öğrenim görmüş göçmenler için de geçerli. Vatandaşlığa geçen göçmenler genellikle işgücü piyasasında daha iyi sonuçlar alıyorlar. Bu özellikle düşük gelirli ülkelere gelen göçmenler ve göçmen kadınlar için geçerli. Vatandaşlığa geçen göçmenler genellikle vatandaşlığa geçmeden önce işgücü piyasasında daha iyi sonuçlar almış oluyor; ama vatandaşlığa geçtikten sonra durumu daha da iyi hale geliyor ve bu da göçmenlerin işgücü piyasasında sahip oldukları sonuçlar üzerinde bunun başlı başına olumlu bir etkisinin olduğunu gösteriyor. Sonuçlardaki bu iyileşme, işgücü piyasasındaki engellerin daha azalması, hareket kabiliyetinin artması ve ayrımcılığın azalmasına bağlı olabilir. Vatandaşlığa geçmenin özellikle göçmenlerin daha iyi ücretli işlere ve kamu sektöründe çalışmaya başlamalarını etkilediği görülüyor. Bu bölümden çıkarılacak dersler arasında, genel olarak göçmenlerin işgücü piyasasında daha iyi sonuçlar elde etmelerinde - çifte vatandaşlık üzerindeki sınırlamalar ve hak kazanma kriterlerinin aşırı kısıtlayıcı olması gibi - engellerin azaltılmasının faydalı olacağı yer alıyor. Hak kazanmış olanlar ise ev sahibi ülkenin vatandaşlığına geçmeye teşvik edilmeliler.

© OECD 2010

Bu özet metin, resmi bir OECD çevirisi değildir.

Bu özet metin, OECD telif hakkı ve yayının aslının ismi belirtilmek koşuluyla çoğaltılabilir.

Değişik dillerdeki özet metinler, aslı İngilizce ve Fransızca dillerinde yayınlanan OECD yayınlarının kısaltılmış çevirileridir.

Bu yayınlar OECD İnternet Kitabevi'nden ücretsiz olarak temin edilebilir

www.oecd.org/bookshop/

Daha fazla bilgi için, OECD Halkla İlişkiler ve İletişim Müdürlüğü,
Haklar ve Çeviri Birimi'ne başvurunuz.

rights@oecd.org

Faks: +33 (0)1 45 24 99 30

OECD Rights and Translation Unit (PAC)

2 rue André-Pascal

75116 Paris

Fransa

İnternet web sitemiz: www.oecd.org/rights/

